Fylkesmannen i Vestfold

Kommunal- og moderniseringsdepartementet
Postboks 8112 Dep

0032 OSLO

Vår saksbehandler / telefon:	Deres referanse:	Vår referanse:	Vår dato:
Bjørn Vegar Norvang 33 37 11 30		2016/799 Arkivnr: 008	27.04.2016

Høring - begrensning i statlig klageinstans adgang til å overprøve kommunens utøvelse av det frie skjønn m.m.

Vi viser til departementets høringsbrev av 27. januar 2016. Fylkesmannen i Vestfold har følgende merknader til de foreslåtte endringene.

Begrensning i statlig klageinstans adgang til å overprøve kommunens frie skjønn

Det er foreslått at statlige klageinstanser skal få plikt til å legge «stor» vekt på hensynet til det kommunale selvstyret ved prøving av kommunens frie skjønnsutøvelse.

Fylkesmannen i Vestfold vil presisere at vi ved praktiseringen av dagens lovverk legger stor vekt på det kommunale selvstyret ved prøvingen av kommunenes utøvelse av det frie skjønn. Vi har således i utgangspunktet ingen vesentlige merknader til at forvaltningsloven § 34 andre ledd endres som foreslått. Vi oppfatter at forslaget er en kodifisering av den praksis som vi allerede følger ved embetet i dag.

Fylkesmannen viser til at vi som klageinstans behandler saker innenfor flere rettsområder. Departementet foreslår å videreføre de lover som i dag har egne terskler for overprøving. Ut fra rettssikkerhetshensyn har vi ingen merknader til dette, eksempelvis innen opplæringsloven og barnevernloven.

Når det gjelder velferdslovgivningen mener vi forslaget til endringer ikke i tilstrekkelig grad er utredet. Vi viser til høringsinnspill fra Fylkesmannen i Hordaland av 19.04.2016 pkt. 2.5, som vi stiller oss bak.

Fylkesmannen mener det er positivt at det tas grep for å klargjøre klageinstansens kompetanse innenfor enkelte sentrale saksområder som er regulert av særlovgivning. Vi mener slik klargjøring med fordel kunne vært gjort i større grad enn i dag gjennom egne bestemmelser i særlovgivningen. Dette for å sikre effektivitet, forutsigbarhet, likhet og rettsikkerhet for både kommunene og private parter. Videre vil en slik differensiering sikre at hensynene bak den enkelte særlov i større grad enn i dag kan vurderes, og veies opp mot det kommunale selvstyret. Dette gjelder også der flere hensyn, f.eks. nasjonale interesser, gjør seg gjeldende med ulik styrke innen samme særlov.

Vi mener for øvrig det er viktig at departementene gjennom forarbeider til særlovgivningen i større grad enn i dag klargjør grensene for skillet mellom rettsanvendelsesskjønn og fritt skjønn.

Fylkesmannen i Vestfold
Telefon: 33 37 10 00
Telefaks: 33 37 11 35
E-post: fmvepostmottak@fylkesmannen.no
www.fylkesmannen.no/vestfold

Postadresse:
Postboks 2076
3103 Tønsberg
Orgnr. 974762501

Besøksadresse:
Statens Park - Hus I
Anton Jenssens gate 4

Tvisteløsningsmekanisme for rettslige tvister mellom stat og kommune

Fylkesmannen er i utgangspunktet skeptisk til at kommunene får hjemmel til å få en uavhengig prøving av våre avgjørelser for domstolene. Vi mener det er prinsipielt uheldig at det offentlige skal bruke domstolene og offentlige midler på å løse konflikter mellom to myndighetsnivåer.

Dersom det likevel skal innføres en slik ordning, er vi enig med departementet i at domstolene er rett organ for en slik overprøving. Vi legger i den forbindelse vekt på at en slik ordning sikrer at rettslig prøving av forvaltningsvedtak blir lik og uavhengig av om tvisten står mellom to offentlige organer eller mellom det offentlige og private parter.

Ut fra hensynet til private parter er det viktig at det bør settes en frist for når kommunene må ta rettslige skritt. Vi foreslår at søksmålsfristen settes til maksimalt tre måneder fra underretning om vedtaket.

I forhold til saksomkostningsavgjørelser i medhold av forvaltningsloven § 36 mener vi at det heller bør vurderes om kommunene bør gis klageadgang på avgjørelser etter forvaltningsloven § 36, der vedtaket går ut på at kommunen helt eller delvis skal dekke partens sakskostnader. Dette vil redusere behovet for søksmålsadgang i disse sakene.

Tvisteløsning i innsigelsessaker

Fylkesmannen mener det er svært uheldig at innsigelsessaker etter plan- og bygningsloven § 5-6 skal kunne prøves for domstolene. Under enhver omstendighet bør saken ikke kunne bringes inn for domstolsbehandling før departementet har tatt stilling til innsigelsen.

Fylkesmannen i Vestfold er en del av innsigelsesprosjektet som har som intensjon å samordne og å redusere antall innsigelser. Innsigelsesprosjektet har så langt ført til langt færre, og bedre begrunnede innsigelser fra statlige myndigheter. Vi mener departementet heller bør ha fokus på å styrke virkemidlene for økt dialog og kontakt mellom kommunene og regional stat fremfor å rette fokus på rettslige prosesser og avgjørelse. Vedtakelse av planer er en type avgjørelse som etter vårt syn ikke er egnet for domstolsbehandling. En mulighet for rettslig prøving vil kunne redusere muligheten for å skape et godt samarbeidsklima med hensyn til å finne gode og fornuftige løsninger på lokalt og regionalt nivå.

Videre finner vi grunn til å påpeke at skisserte løsning vil kunne medføre en uheldig dobbeltbehandling. Vi mener en løsning med søksmålsadgang på innsigelser er i strid med regjeringens uttalte ønske om raske og effektive planprosesser.

Fylkesmannen har ingen vesentlige merknader til de øvrige punktene i høringsnotatet.

Med hilsen
Fylkesmannen i Vestfold

Erling Lae

Bernt Lasse Berggren
ass. fylkesmann

Dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ingen signatur.